

Tudomány az oktatásért – oktatás a tudományért

(Nemzetközi tudományos konferencia a nyitrai Konstantin
Filozófus Egyetemen)

A nyitrai Konstantin Filozófus Egyetemen a magyar nyelvű oktatást is biztosító Közép-európai Tanulmányok Kara második alkalommal szervezte meg a *Tudomány az oktatásért – oktatás a tudományért* elnevezésű nemzetközi tudományos konferenciáját, amelyen több hazai és külföldi egyetem és tudományos műhely oktatói, kutatói vettek részt. Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara társszervezőként volt jelen a 2011. október 20–21-én megvalósult tudományos tanácskozáson.

A Közép-Európai Tanulmányok Kara 2010-ben ünnepelte a nyitrai magyar pedagógusképzés 50. évfordulóját, s az ez alkalomból szervezett tudományos konferencia volt az első a sorban, amely nyomán a kar vezetése egyben hagyományt is kívánt teremteni, s ezúttal évenként megrendezni egy hasonló találkozót. A tudományos eszmecsere több szakmai szekcióban folyt, hiszen a kar sokrétű tevékenységének köszönhetően a humán és a természettudományok egyaránt jelen vannak.

A humán tudományok terén külön szakmai szekcióban tanácskoztak az areális kultúra, a nyelvtudomány, az irodalomtudomány, a neveléstudomány és a tehetséggondozás területének képviselői. Az areális kultúra szakterülete Közép-Európa kultúraközi kérdéseire összpontosítva a kar egyik fontos alappillére. A program antropológiai kérdésekkel, az emberi társadalom és kultúra összefüggéseivel, kulturális és civilizációs jelenségek, nemzetiségi kultúrák vizsgálatával foglalkozik, s felveti az etnikailag heterogén területek együttélésének problémáit is. A konferencián részt vevő szakemberek előadásaiból is kitűnt mindez, hiszen a szerb, a lengyel, a cseh, a szlovák és a magyar tematika és ezek különféle összefüggései egyaránt megjelentek a szövegekben.

A nyelvtudományi szekció szintén sokszínű volt, a névtudomány oktatásától a nyelvtörténet, a terminológiafordítások, a nyelvjárási jelenségek, az adatbázisok és szövegtárak témáján keresztül a nyelvrokonság-oktatásig, de érdekes eszmefuttatások hangzottak el a normalizált középkori szövegek oktatásáról és kutatásáról, a metafora kognitív szemantikájáról és iskolai tanításáról és sok egyébéről is.

Az irodalomtudomány kutatói az idej konferencián egyebek között a kuruc költészet, az irodalmi napló, Sánta Ferenc művei és a magyar hard fantasy elemzésével foglalkoztak.

A neveléstudományi szekció volt a legnépesebb, ami nem csoda, hiszen a kar fő profilja a tanító- és tanárképzés, s ehhez elengedhetetlenül szükséges a pedagógiai módszerek és elvek beható kutatása, s az eredmények közzététele. Az előadások egyaránt érintették a tanárképzés és a tanítás témaköreit is, mint ahogy a pedagógia történetéről (ÉLES CSABA: *Eszményi diákok és ideális professzorok. Belső elvárások és kri-*

तिकai hangok az újkori európai egyetemeken), valamint a legújabb kutatási és tanítási módszerekről (FÁYNE DR. DOMBI ALICE: *Az élettörténeti narratívum mint kutatási és oktatási stratégia és módszer*, KÁRPÁTI ANDREA: *Digitális kreativitás: a vizuális nevelés és az informatikaoktatás szinergiája*, PATAIOVÁ HELENA: *Vzdelávanie učiteľov v multikultúrnom prostredí*, PRAUZNER TOMASZ: *Media education – today and tomorrow*, PŠENÁKOVÁ ILDIKÓ és KELEMEN ANDRÁS: *Az interaktív tábla a magyar nyelv oktatásában*) is fontos ismereteket szerezhettek a résztvevők.

A természettudományi és informatikai szekció a kar szellemének megfelelően szintén hatékonyan ötvözte a tudományos kutatás és annak a nevelésben betöltött szerepe elemzését, s eredményei felhasználását. Csak néhány érdekes témát kiragadva említem meg egy-egy hazai kutató előadását: BAKONYI GÁBOR: *Nanotechnológiával előállított anyagok egyes környezeti hatásai*, VÁSÁRHELYI TAMÁS és HOLLER JUDIT: *Natural Europe: Új projekt a természettudományi oktatás és a környezeti nevelés segítségére*, VASTAGNÉ BAUER ZITA: *Laikus nézetek szerepe a természettudományos nevelésben*, BERCZKINÉ GYOVAI ÁGNES: *Interdiszciplináris szemlélet az ének-zene oktatásban*.

A konferencia előadásai két kötetben jelentek meg. Az eddigiekben felsorolt szakterületek dolgozatai az első kötet tartalmát képezik. A második kötetet egyetlen témának szentelték a szerkesztők, mégpedig a társadalmi nemek tanulmányainak (Gender Studies). Az ebben elhelyezett írások szerzőinek nagy része a *Nemi identitás az irodalomtudomány és a nyelvtudomány szemszögéből* elnevezésű tudományos kutatócsoport tagja. A tagok szlovákiai (a besztercebányai Bél Mátyás Egyetem, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, a pozsonyi Comenius Egyetem, az eperjesi Palárik Egyetem) és magyarországi (Eötvös L. Tudományegyetem, Zsigmond Károly Főiskola, Miskolci Egyetem) egyetemek és főiskolák kutatói és oktatói. A kötet bevezető tanulmánya NÉMETH ZOLTÁNNAK, a Bél Mátyás Egyetem oktatójának tollából született és az *Új kánon: a női irodalom* címmel elemzi az 1990-es években kialakult nőirodalmi kánonprojektumait és -lehetőségeit. A tudatos szépirodalmi kánonformálás eszközeiként határozza meg az úgynevezett női témák mellett – mint a test, a szexualitás, az anyaság – az elődök kijelölését (a kánon visszamenőleges hatályú kiterjesztését), valamint azon szerzők beemelését a kánonba, akik a kortárs irodalom más kánonjában már jelen vannak. Véggkövetkeztetésként megállapítja, hogy a nőirodalom kánonja számára az öngazolóson túl már az a kérdés válik fontossá, hogy milyen módon tud párbeszédbe elegyedni a kortárs kánonokkal.

MARTA SOUČKOVÁ, az eperjesi egyetem oktatója a kortárs szlovák írónők prózapoétikáját elemezte tanulmányában (*K poetike próz ženských autoriek v slovenskej literatúre po roku 1989*). Az előző tanulmányhoz hasonlóan kitér a szlovák irodalomban kialakult nőirodalmi kánonra, s megállapítja, a nagy irodalmaktól eltérően nem különböztethetőek meg a feminista irodalom kialakulásának korszakai, hiszen a nők csupán a 19. század második felében léphettek az irodalom színterére, s a kortárs irodalom nőírói, s feminista kritikusai végezték el a kánonalkotó munkát, amely azt visszamenőleg is kialakította.

Az összefoglaló tanulmányok sorát BENYOVSZKY KRISZTIÁN *A krimi neme* című írása zárja, amelyben a szerző a női krimik elemzésében felhasználható szempontok és elméleti keretek felvázolását végzi el.

A társadalmi nemek kutatásával foglalkozó szekció további, irodalommal foglalkozó része konkrét irodalmi művek elemzését mutatta be. BÁRCZI ZSÓFIA *A világ alatt. Egy kis-*

lány regénye címmel a két háború közötti csehszlovákiai magyar irodalom elfelejtett nőíróinak egyik művét, Szucsich Mária *Tavasztól télíg* című regényét elemezte. Egy másik kisebbségi irodalom nőírójának, Berde Máriának *Tüzes kemence* című regényét dolgozta fel tanulmányában BOLEMANT LILLA. N. TÓTH ANIKÓ VS – *egy monogram hátor-szága* című tanulmányában Rakovszky Zsuzsa regényét s főszereplője, a férfiként élő nő, Vay Sándor/Sarolta gróf/nő személyes és irodalmi sorsát, valamint művei sorsát dolgozta fel. Az irodalmi témák sokszínűségét jelzi, hogy a finn irodalom nőíróitól kezdve (ZUZANA DRÁBEKOVÁ: *Podoby identity v dielach Tainaron Leeny Krohn a knihách o rodine Muminovcov Tove Jansson*) a 19. század elfelejtett bécsi osztrák írónőjének bemutatásán (LUCIA LAUKOVÁ: *Stratégia nemožnosti ženského písania v prvej polovici 19. storočia na príklade Caroline Pichler*) és az elnyomott fekete nő identitáskeresésén keresztül (POÓR MARIANNA: *Nemi szerepek inverziója, identitáskonstrukciók szubverziója Alice Walker Kedves Jóisten című művében*) egészen a huszadik század posztmodern ön-életírás-kutatásáig (PETRES CSIZMADIA GABRIELLA: *Az emlékezet újraírásai*) nagyon sokféle téma és feldolgozási mód jelent meg.

A gender studies, a társadalmi nemek kutatásának interdiszciplinaritását bemutató azonban az irodalmon kívül több más szakterület és kutatási módszer is megjelent. KERESZTY ORSOLYA, az ELTE oktatója és a genderpedagógia kiváló művelője *A nő és a társadalom* című feminista folyóirat nőoktatásban betöltött szerepével foglalkozó kutatásainak eredményeit mutatta be tanulmányában (*The role of the press in promoting adult women's education in Hungary ([1867–1914])*). SIPOS BALÁZS, szintén az ELTE oktatója a Horthy-korszak jobboldali feminizmusának jellegzetességeivel ismertette meg a szakmai közönséget (*Right-wing feminism and popular culture in Hungary in the Horthy-era*). JABLONCZAY TÍMEA, a budapesti Zsigmond Király Főiskola oktatója *A nemzeti kisajátítása a Zrínyi Ilona-reprezentációkban* című írásában a romantikus női nemzeti identitásmodell továbbélésének s annak magyarázatát nyújtja, hogy a nacionalizmus miként integrálja a társadalmi és biológiai nemet, a szexualitást.

A témakörök gazdagságát bizonyítják a további tanulmányok: SZÓRÓ ILONA: *Nők a parasztság civil szervezeteiben Magyarországon* (Budapest), OLASZ LAJOS: *Women's Public Role in Hungary in the period of the Socialism* (Szegedi Egyetem), KEGYES ERIKA: *Nemek és nyelvhasználat a nyelvi sztereotípiák és a nyelvészeti sztereotípiakutatás szemszögéből* (Miskolci Egyetem), MISAD KATALIN: *A természetes és a nyelvtani nem kifejezőeszközei a szlovák és a magyar nyelvben* (Comenius Egyetem), MÉSZÁROS ANDRÁS: *Don Juan és Donna Juana* (Konstanin Filozófus Egyetem), LAMPL ZSUZSANNA: *Zosúla-d'ovanie rodinného a pracovného zivota v praxi – výsledky empirického výskumu* (Konstanin Filozófus Egyetem).

A nemzetközi konferencia sikerét bizonyítja az is, hogy Szlovákia, Magyarország, Csehország, Lengyelország és Szerbia 18 egyeteme, tudományos köre és akadémiaja vett részt a tudományos munkában, amelyet a következő években is folytatni kívánnak.